

УДК 378.016:[811.161.2+811.162.1]

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГІВ ЧЕРЕЗ МІЖПРЕДМЕТНІ ІНТЕГРАЦІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ МОВ

Олена Колган

кандидат філологічних наук, доцент, помічник ректора,
доцент кафедри української мови та літератури
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна
ORCID ID 0000-0002-2155-4155
ovkolgan@gmail.com

Тетяна Колган

кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету підвищення кваліфікації
педагогічних кадрів, доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
м. Краматорськ, Донецька обл., Україна
ORCID ID 0000-0002-9276-3173
taKolgan@gmail.com

Руслана Падалка

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови та літератури
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна
ORCID ID 0000-0002-7359-3527.
ruslana-padalka@i.ua

Анотація. Статтю присвячено питанню застосування принципів міжпредметної інтеграції у вищій школі задля формування лінгвістичної компетентності під час викладання курсів сучасної української літературної мови та польської мови. Розкрито теоретичні та практичні аспекти, що сприяють процесу формування названої компетентності в майбутніх філологів під час вивчення предметів лінгвістичного циклу. Обґрунтовано необхідність застосування принципів міжпредметних зв'язків у закладах вищої освіти. Запропоновано ілюстративний матеріал для впровадження в освітній процес на філологічному факультеті педагогічного закладу вищої освіти під час ознайомлення із матеріалом щодо груп лексики за походженням, зокрема в процесі вивчення запозиченої лексики. Наведено конкретні приклади функціонування запозичень із різних мов у публіцистичній літературі на прикладі мови творів відомого польського письменника Г. Сенкевича.

Ключові слова: компетенція; лінгвістична компетентність; міжпредметні інтеграції; іншомовна лексика; запозичення.

Постановка проблеми в загальному вигляді. ХХІ століття для сучасної

України є періодом стрімкого входження країни до європейського освітнього простору, тому до випускників закладів вищої освіти висувують чіткі вимоги, які є нагальною потребою сьогодення, адже українська освіта перебуває в стадії реформування, має сьогодні переміщення свого напрямку в бік результатів навчання, формування ключових компетентностей у здобувачів вищої освіти, застосування знань у процесі фахової діяльності, зокрема й філологів, які на ринку праці є досить затребуваними, адже, мова є засобом діалогу культур, підґрунтям для розробки спільних освітніх, наукових та культурних проєктів із іноземними країнами, зокрема Польщею. Тому Україна потребує фахівців, які однаково досконало володіють як державною, так і іноземними мовами, зокрема польською. Слушною є думка Н. Сарновської, яка зауважила, що «на перше місце стає необхідність професійної мовної підготовки спеціалістів, спроможних здійснювати міжнародні контакти, враховуючи лінгвосціокультурні особливості політичних та ділових партнерів тобто здатних до міжкультурної комунікації» (Сарновська, 2016).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему лінгвістичної компетентності в науковій літературі розглядають у різних аспектах. Дослідженню цього питання присвячено праці таких учених, як Ю. Картава, Л. Кієнко, М. Конєва, С. Корнієнко, Т. Миронюк, М. Микитенко, В. Руденко, Л. Шутова та ін.

Проблемі міжпредметних інтеграцій приділено увагу низкою вчених, як Л. Варзацька, І. Козловська, І. Пастирська та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне визначення змісту й особливостей формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів-філологів через міжпредметні інтеграції та розроблення засобів, спрямованих на її розвиток у процесі їхньої професійної підготовки.

Результати дослідження. В українській педагогіці компетентність визначають як «...результат набуття людиною компетенцій, які дають їй змогу якісно виконувати трудові функції, успішно засвоювати знання, взаємодіяти з іншими людьми в різних ситуаціях, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності, набувати соціальної самостійності» (*Компетентнісний підхід*, 2014).

І. Зязюн, досліджуючи компетентність у контексті професійної підготовки, визначив її як «здатність вирішувати професійні задачі певного визначеного класу, що вимагає наявності реальних знань, умінь, навиків, досвіду» (Зязюн, 2005). Н. Бібік, наголошує, що «Компетентність представляє освітні результати, які досягаються не лише засобами змісту освіти, але й соціальної взаємодії; як у

міжособистісному, так і в інституційному культурному контексті» (Бібік, 2004). Попри наявність різних думок щодо терміна компетентність, учені одноставні в думці, що складниками її є знання, уміння, навички, досвід, людські цінності, ставлення до обраного фаху. Під лінгвістичною компетентністю сучасні мовознавці розуміють «систему внутрішньо засвоєних правил функціонування мови, які людина застосовує в особистій мовленнєво-мисленнєвій діяльності. Лінгвістична компетентність філолога передбачає володіння знаннями з мови як суспільного феномена і знакової системи, її розвиток, будову та функціонування; уживання рідної мови на основі літературних норм; розширення лексичного запасу; формування здібностей щодо аналізу мовних фактів з фонетики, лексикології, фразеології, морфології, синтаксису, стилістики; усвідомлення зв'язків між різними лінгвістичними науками» (Картава, 2017). Зокрема, науковці виділяють чотири складові лінгвістичної компетентності: 1) знання щодо мовних одиниць і правил їх поєднання; 2) правила творення граматичних форм; 3) обсяг і точність володіння лінгвістичними компонентами; 4) здатність будувати речення за допомогою засвоєних мовних умінь (Корнієнко, 2009).

Зважаючи на думку Т. Симоненко про те, що «лінгвістична професійна компетенція», – це «сукупність знань про структуру мовної системи, а також уміння оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови, використовувати методи відповідного лінгвістичного опису» (Симоненко, 2006), у своїй професійній діяльності важливу увагу приділяємо міжпредметній інтеграції як необхідному дидактичному засобу формування компетентностей.

Досвід професійної діяльності в педагогічному закладі вищої освіти засвідчив ефективність проведення інтегрованих занять на філологічному факультеті під час викладання курсів «Сучасна українська літературна мова» та «Польська мова» для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література). Поділяємо думку Л. Пастирської, що «міжпредметні зв'язки як педагогічна категорія є комплексною, багатоаспектною проблемою, яка пов'язана з наочною структурою змісту навчання і виражається у методах, формах і засобах навчання» (Пастирська, 2019).

Наприклад, пропонуємо застосовувати міжпредметні інтеграції, вивчаючи такий розділ мовознавства як «Лексикологія», зокрема під час вивчення запозиченої лексики. Педагоги, які повинні тісно співпрацювати в процесі освітньої діяльності, мають усвідомлювати нагальну потребу діяти спільно задля формування компетентного фахівця-випускника ЗВО, адже «Міждисциплінарний контекст професійної підготовки фахівців – це новий

сценарій розвитку вищої освіти» (Заскалета & Щербакова, 2020). Вдумливо підходячи до відбору матеріалу до лекційних та практичних занять, викладач повинен взаємодіяти з колегами, які працюють у спільній галузі. Так, наприклад, радимо, готуючи ілюстративний матеріал до занять з курсу «Сучасна українська літературна мова» із названої вище тематики, пропонувати як ілюстративний матеріал студентам тексти польських авторів (і навпаки, у процесі вивчення курсу «Польська мова» як приклади наводити речення з творів українських письменників), що сприятиме не лише напрацюванню вмінь і навичок аналізувати текст, формуючи лінгвістичну компетентність майбутнього філолога, а й розширить кругозір молоді.

Так, наприклад, під час практичної діяльності на інтегрованих заняттях у педагогічному університеті пропонуємо вивчати запозичену лексику через її функціонування в публіцистичних текстах Г. Сенкевича, адже, як відомо, численні подорожі вплинули не лише на світобачення майстра слова, а й на манеру його письма, особливо на вживання слів іншомовного походження, зокрема Америки, Італії, країн Африки та інших держав у кінці XIX – початку XX століть.

За допомогою мови творів публіциста можемо ознайомити студентів зі словами англійського походження, що функціонують як засоби виразності й підсилення значення сказаного, слугують для формування національно-культурного американського колориту. Важливим для нашого інтегрованого заняття є твір «Listy z podróży», де автор використовує взаємодію іншомовних слів із польськими словами: «*Potem od strony Triestu pojawia się różność, złoto i cała cudna gra kolorów porannych; światło tryska, rozlewa się, obejmuje cały widnokrąg, a z przeciwnej strony wynurza się z wody, w tych blaskach i majestacie – Wenecja, la Bella*» (Sienkiewicz, 1994). Як ілюстративний матеріал до теми заняття – приклад вживання автором італійського словосполучення *Wenecja, la Bella* (Венеція – прекрасна).

Окремо під час викладення матеріалу зауважуємо, що іншомовні слова польський публіцист підпорядковував до граматичних форм польської мови. Так виникли такі слова як, наприклад, *sleeping-car*: «*W nocy marzyło mi się, że jeszcze stoimy w Tuano, dlatego budziłem się co chwila; na koniec, gdy pierwsze promienie słońca zajrzały przez zielone firanki sleeping-caru, ubrałem się i wyszedłem przed wagon. W ten sposób upłynął dzień, porobiliśmy znajomości w naszym sleeping-carze, w którym jechało arcydystyngowane jakieś towarzystwo. Kto jeździ tak zwanemu Sleeping-carami, temu podobna podróż przechodzi dość znośnie...*» (Sienkiewicz, 1988). Англіцизм цей в оригіналі звучить *sleeping car* і перекладають як *спальний*

вагон. В англійській мові слова не відмінюють за родами, проте Г. Сенкевич писав тексти для поляків і відмінкові форми він вводив не помилково, а для кращого сприйняття співвітчизниками.

Окрему увагу в процесі викладення матеріалу заняття треба зупинити на функції запозичень у публіцистичних текстах. Ілюстративним матеріалом може слугувати приклад мовної гри в тексті названого твору, яку використано як вторинну функцію в деяких англіцизмах для підсилення комічності й надання виразності висловленій автором думці: «*Swoją drogą, między nie umiejącymi wcale tego języka uchodzi za bardzo w nim biegłą, dopóki nie zjawi się jaki cudzoziemiec i dopóki w rozmowie z nim nie pokaże się, że panna umie very little (bardzo mało) po francusku, które to very little zwykle w rzeczywistości równa się zeru*» (Sienkiewicz, 1988); «*Reporter: Właśnie pragnąłem spytać pana o informacje! itd. Potem co będzie, to będzie, ale opis rozmowy z ministrem pójdzie do dziennika i będzie all right!*» (Sienkiewicz, 1994) та ін.

Говорячи про різні способи пояснення запозичень в іншомовних публіцистичних текстах, наводимо приклад із пропонованого твору, де іншомовна лексема може бути розшифрована завдяки авторському коментарю: «*...It is very sweet language (it is very swit lingwidź: to jest bardzo słodki język)...*» (Sienkiewicz, 1988). Письменник подав транскрипцію іншомовного виразу й переклад польською мовою, щоб спростити сприйняття для реципієнта. Г. Сенкевич також наводить переклад і транскрипцію англійського слова *flirtation*, що означає флірт, залицяння: «*Również przez taką tylko swobodę obyczajów panującą obok purytańskiej powagi można wytłumaczyć istnienie tu tak zwanego stosunku: flirtation (flirteszyn). Wyraz ten na polski język da się przełożyć przez umizgi albo koperczaki*» (Sienkiewicz, 1988). Невідомі латинські прислів'я Г. Сенкевич подає у зносках: «*Tak Livius pisze o początkach Rzymu, że pierwotna jego ludność była to pastorum convenarumque plebs transfuga ex suis populis*». Таке тлумачення цитати подано в кінці тексту: «*Pastuchów i przybłędów tłum wygnany ze swoich ludów*» (Sienkiewicz, 1994). Проте значно частіше трапляються іншомовні слова без жодних пояснень у графічній формі оригіналу (нетранслітеровані фрази) і без перекладу: «*Ależ było to powiedziane za pośrednictwem osoby trzeciej, wspólnej naszej znajomej, i głośno, wobec całego towarzystwa, jako zwykła uprzejmość: sans conséquence*» (Sienkiewicz, 1988).

Під час викладання матеріалу інтегрованого заняття, не зайвим є також зупинитися на тому, що часто відсутність перекладу в текстах Г. Сенкевича можна пояснити тим, що для письменника ці слова були вже настільки зрозумілими й повсякденними, що автор не вважав за потрібне наводити їх

тлумачення, бо твори Г. Сенкевича зорієнтовано на інтелігента, який повинен володіти не менше, ніж трьома мовами, адже для пересічної людини без відповідної вищої освіти важко зрозуміти мову творів публіциста, яку насичено словами іншомовного походження, наприклад: «*Wczoraj minister Teisserenc de Bort zwiedzał **incognito** oddział fabryczny francuski. Mówiłem z nim osobiście. Minister oświadczył mi*» (Sienkiewicz, 1994); «*Wieczorem plac jest miejscem **rendez-vous** dla całego pięknego świata weneckiego. Kto nie chce siedzieć w domu, ten stanowczo nie może być gdzie indziej*» (Sienkiewicz, 1994).

Знайомлячи студентів із іншомовною лексикою, ілюструємо матеріал запозиченнями з художньої публіцистики польського письменника Г. Сенкевича, яку можна поділити на такі групи:

1) слова, що позначають мистецькі поняття: «*La prière d'une vierge*» (Sienkiewicz, 1994) – відомий музичний твір польського композитора Т. Бондажевської-Барановської, що перекладають із французької як молитве дівичі;

2) слова, що позначають житло, предмети меблів: «*Siada w **sleeping-carach** lub **drawing-roomach**, zakłada nogi na nieprawdopodobnie wysokości, zdejmując surdut.... Drawing-room*» – це купе в дорогому вагоні-салоні в Америці (Sienkiewicz, 1988);

3) слова, що позначають філологічні терміни: «*Silva rerum*» – латинський термін, що означає чернеткові нотатки, виконані на рукописі уже після його написання (Sienkiewicz, 1994);

4) воєнна лексика: «*Wyżej na górze zasiadał senat z trybunami w progu, których wnioski przejmowały gniewem I drżeniem **partes conscriptos***» (Sienkiewicz, 1988). *Partes conscriptos* – з англійської мови воєнна повинність, призов на службу у війську;

5) військово-політична лексика: «*Ave, Caesar, morituri te salutant*» (Sienkiewicz, 1988). У Римській імперії так звертались до цезаря гладіатори, перед смертельними боями: *Слався, Цезар, імператор, ти, що йдуть на смерть вітають тебе*;

6) слова, що позначають назви національних страв: «*W otwartych sklepach sprzedają południowe owoce, ryby, kraby, ostrygi, pająki morskie i w ogóle wszystko, co zwie się **frutti di mare***» (Sienkiewicz, 1994). Італійці називають морепродукти *frutti di mare*;

7) економічна лексика: «*Quod non fecerunt barbari, fecerunt Barberini!*» (Sienkiewicz, 1988). *Чого не зробили варвари, роблять Барберіні*. (Барберіні використовували уламки античних будівель під час спорудження свого палацу);

8) політична лексика: слова Тацита – філософа Стародавнього Риму про імперію: «...*ruerunt in servitute...*» (Sienkiewicz, 1988);

9) лексика для позначення понять тодішнього побуту: «...*a zarazem i drugi typ, włoskiego cicerone, który oprowadzając his lordship po salach pałacu...*» (Sienkiewicz, 1988). *His lordship* – це помістя, володіння лорда з англійської мови; «*W Syrakuzie pociąg zatrzymał się pół godziny dla breakfast, czyli rannego śniadania, poczem ruszyliśmy dalej do Rochester, miasta leżącego nad samém Ontario*» (Sienkiewicz, 1988), *breakfast* – з англійської перекладають як *сніданок*;

10) вкраплення іншомовних виразів у їх транслітерації в польськомовний публіцистичний текст: «*Pierwiastkowo miał to być teatr ludowy mogący pomieścić dziesięć tysięcy ludzi, coś w rodzaju circus maximus*» (Sienkiewicz, 1994). *Circus Maximus* – дослівно: Великий цирк (лат.); цирк Стародавнього Риму, у якому відбувалися скачки, перегони;

11) іншомовна транслітерація в назвах поезій, журналів, газет: «*Słyszeliście zapewne, jakie wrażenie zrobiły listy księcia Napoleona ogłoszone swego czasu w «Revue des Deux mondes», traktujące o sprawach politycznych i o polityce gabinetu francuskiego przed wojną pruską*» (Sienkiewicz, 1994). *Revue des Deux Mondes* – французький журнал ліберального спрямування, що видавався усього два тижні й буквально перекладають як *огляд старого й нового світу*;

12) назви осіб і груп людей: «*Otóż korespondent «Chicago Times» był właśnie na tropie i latał po wystawie z notatką i ołówkiem, gdy nagle w głębi jakiegoś pawilonu, jeszcze nie urządownego, dostrzegł pewnego jegomości, którego przeczytał za pana Teisserenc de Bort*» (Sienkiewicz, 1994);

13) слова на позначення абстрактної лексики: «*Ach! biedne panny! Może już były na wielu wystawach i zawsze... hors concours*» (Sienkiewicz, 1994). *Hors concours* з французької перекладають як *поза конкурсом*;

14) вульгаризми, що використовують для мовної характеристики персонажів: «*Tłumy otaczające ich były w ogóle usposobione nader nieprzyjaźnie; ciągle można było słyszeć: Goddam you! Peste on you! i inne narodowe przekleństwa*» (Sienkiewicz, 1988). *Goddam you! Peste on you!* – народні прокльони, які використовують нижчі стани американського суспільства.

Цінними є тексти творів Г. Сенкевича для наших інтегрованих занять тим, що митець застосовує запозичення не лише з англійської мови і латинської, а й з італійської, французької, проте їх кількість значно менша порівняно з англіцизмами й латинськими одиницями: «*Rybacy o brązowych twarzach, z kosztami na głowach, nawołują potężnym głosem do kupna swego towaru; polenta dymi na straganach; okrzyki: «Aqua fresca!» lub «Langurie! Langurie!» – mieszają się z*

nawoływaniami rybaków» (Sienkiewicz, 1994). Вигуки венеціанських рибалок дослівно перекладають із італійської мови як *річкова проточна вода*.

Причиною вживання значної кількості іншомовних слів у певному тексті є необхідність відтворення правдивої картини світу певної країни, часу тощо, що неможливо без уживання запозичень: «*Słuchać przed nią rozmawiających Anglików, Francuzów, Niemców, Włochów i Hiszpanów... Przed obrazem stoi okrągła kanapa. Pozują na niej jasnowłose Angielki i Polki, zachwycają się niby obrazem, a pragną, żeby zachwycano się nimi: O that splendid! isn't? – słuchać z jednej strony»* (Sienkiewicz, 1994).

Для вивчення запозиченої лексики цінними є широковідомі крилаті вислови, ужиті у творах, назви, що мають відповідники в багатьох національних мовах. Наприклад, латинське прислів'я *abyssus abyssum provocat*, (Sienkiewicz, 1994), що має яскравий відповідник у польській мові: *Piećło wzuwa na potoc piećła*, у російському варіанті воно звучить як *бездна бездну призиває*, в українській мові такий відповідник відсутній. Ця цитата походить з Біблії, уживають у значенні – «одна біда зумовлює іншу». Інша латинська цитата «*Plany były przedstawione miastu, miasto odesłało je do komisji specjalistów, komisja specjalistów popatrzyła na nie, pokiwała głowami... i poradziła panu Davioud, aby pomysłami swymi uszczęśliwiał inne narody, albowiem nemo propheta in patria sua»* (Sienkiewicz, 1994). Цей латинський вираз має яскравий відповідник у польській мові, а саме: *nikt nie jest prorokiem we własnej ojczyźnie; nie masz proroka we własnym kraju*. Усі люди рівні, і не можна когось робити пророком, бездумно йому підкорятися.

Окремо треба звернути увагу під час заняття на запозичення-крилаті вислови видатних письменників, процитованих Г. Сенкевичем, наприклад, знаменитого Гамлета У. Шекспіра: «*Dziwne rzeczy dzieją się w państwie duńskim»*, *jak mówi Hamlet»* (Sienkiewicz, 1994), відомого давньогрецького філософа Цицерона: «*Quo usque tandem abutere, Catilina, patientia nostra»* (Sienkiewicz, 1988). Дослівний переклад: *Як довго, Катиліно, будеш зловживати нашим терпінням?*. Ця фраза стала крилатим висловом і сьогодні її вживають, щоб викрити підступність людини.

Отже, на прикладі мови творів іншомовних письменників, зокрема польських, мову яких вивчають в ЗВО України, зокрема Донбаському державному педагогічному університеті, можна через міжпредметні інтеграції подати студентам матеріал щодо особливостей функціонування запозичень у мові, зокрема й українській, адже запозичена лексика відображає різні сфери людської діяльності і стосується майже всіх сторін матеріального, суспільно-

політичного, культурного життя країн.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Інтегровані заняття, зокрема під час вивчення курсів «Сучасна українська літературна мова» та «Польська мова» є важливими засобами формування компетентностей майбутнього філолога. Такі поєднання сприяють удосконаленню вмінь і навичок аналізувати, зіставляти мовні явища, підвищенню рівня володіння як державною, так й іноземною мовою, зокрема польською, формуванню низки важливих компетентностей, зокрема лінгвістичної, адже «однією з визначальних умов успішного здійснення професійної діяльності спеціаліста є мовленнєве спілкування» (Шутова, 2013).

У перспективі дослідження – вивчення питання щодо формування громадянської компетентності під час викладання курсу «Польська мова» у ЗВО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авшенюк, Н. М., Десятов, Т. М., Дяченко, Л. М., Постригач, Н. О., Пуховська, Л. П., & Сулима, О. В. (2014). Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах : теорія та практика : монографія. Кіровоград: Імекс-ЛТД.
2. Бібік, Н. М. (2004). Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики*. Під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.».
3. Варзацька, Л. О. (2006). Інтерактивні технології в системі особистісно зорієнтованої освіти. *Бібліотека «Дивослово», № 4*, 13–20.
4. Васьківська, Г. (2017). Дидактичні аспекти реалізації міждисциплінарних зв'язків у процесі фахової підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів. *Освітологічний дискурс, № 3–4*, 18–19.
5. Заскалета, С., Щербакова, О. (2020). Застосування принципів міжпредметних зв'язків у вищій школі: зарубіжний досвід, *Черкаси. Вип. 2 (29)*, 121–130
6. Зязюн, І. А. (2005). Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, № 25*, 13–18.
7. Картава, Ю. К. (2017). Лінгвістична компетентність як важлива складова професіоналізму вчителя-філолога. *Соціум. Наука. Культура: матеріали XIII міжнар. наук. інтернет-конф. (25–27 січня 2017р.)*. Взято з <http://intkonf.org/kartava-yuk-lingvistichna-kompetentnist-yak-vazhliva-skladova-profesionalizmu-vchitelya-filologa>.
8. Коваль, Т. (2016). Міждисциплінарний контекст педагогічної підготовки майбутнього вчителя-філолога в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика, № 3–4*, 48–49.
9. Козловська, І. М. (1999). Дидактична інтегродогія як галузь педагогіки. *Шляхи та проблеми входження України в світовий освітній простір*. Вінниця : Універсум. Т. 1.
10. Конєва, М. З. (2020). Лінгвістична компетентність як важливий складник іншомовної комунікації майбутніх учителів іноземної мови. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації, Том 31 (70) № 1 Ч. 3*. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.1-3/05>.
11. Корнієнко, С. І. (2009) Сутність і основні характеристики лінгвістичної компетентності майбутніх учителів болгарської мови. Т. 4. Взято з <http://vuzlib.com/content/view/416>.
12. Микитенко, М. М. (2020). Сутність та структура лінгвістичної компетенції та

компетентності майбутніх викладачів англійської мови. *Педагогічний альманах*, (45), 124–131. <https://doi.org/10.37915/pa.vi45.98>].

13. Пастирська, І. Я. (2019). Міжпредметні зв'язки як пропедагичний етап розвитку інтеграції змісту освіти. *Загальна педагогіка та історія педагогіки*, Випуск 12, Т. 2.

14. Руденко, В. Б., Кієнко, Л. П., Миронюк, Т. Л., & Пахомова, Т. Г. (2014). *Формування лінгвістичної компетентності в учнів загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до вимог нових навчальних стандартів*: навчально-методичний посібник. Черкаси: ЧОПОПП.

15. Сарновська, Н. І. (2016). Формування лінгвосоціокультурної компетентності майбутнього фахівця-міжнародника в процесі вивчення іноземної мови. *Молодий вчений*, № 4.1 (31.1). Взято з <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2016/4/188.pdf>].

16. Симоненко, Т. В. (2006). *Теорія і практика формування професійної мовно-комунікативної компетенції студентів філологічних факультетів*. Черкаси : БРАМА.

17. Шутова, Л. І. (2013). Формування комунікативної компетентності студентів під час вивчення курсу «Гендерна лінгвістика». *Науковий вісник Донбасу*, № 2. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_2_35.

18. Sienkiewicz, H. (1988). *Listy z podróży do Ameryki*. Warszawa.

19. Sienkiewicz, H. (1994). *Z wrażeń włoskich*. Warszawa.

FORMING LINGUISTIC COMPETENCE OF PHILOLOGISTS THROUGH INTERDISCIPLINARY INTEGRATIONS WHEN STUDYING THE COURSE OF THE UKRAINIAN AND POLISH LANGUAGES

Olena Kolhan

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Rector's Assistant,
Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature,
SHEI "Donbas State Pedagogical University",
Sloviansk, Donetsk region, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-2155-4155
ovkolgan@gmail.com

Tetiana Kolhan

Candidate of Pedagogical Sciences,
Dean of the Faculty of Advanced Training of Pedagogical frames,
Donetsk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education
Kramatorsk, Donetsk region, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-9276-3173
taKolhan@gmail.com

Ruslana Padalka

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature,
SHEI "Donbas State Pedagogical University"
ORCID ID 0000-0002-7359-3527.
ruslana-padalka@i.ua

Abstract. The study continues the cycle of the authors' publications on forming the key competences when teaching the educational components in institutions of higher education for future philologists. The article deals with applying the principles of interdisciplinary integrations in higher school to form linguistic competence when studying the contemporary Ukrainian and Polish literary languages. The education reform in Ukraine, in particular, in the field of higher education, brings to the fore the formation of the key competences in higher education applicants. Ukrainian education and science are aimed at entering the European educational space, which is impossible without the formation of the linguistic competence in students, future specialists of any profession, including philologists because language is a way to communicate.

Modern scholars are constantly studying the methods, means, and techniques that contribute to the formation of linguistic competence, as well as in integrated classes (L. Varzatska, Yu. Kartava, L. Kienko, I. Kozlovska, M. Konieva, S. Korniienko, V. Rudenko, M. Mykytenko, T. Myroniuk, I. Pastyrsk, L. Shutova, etc.).

The purpose of the article is to determine theoretically the content and peculiarities of the formation of linguistic competence of future teachers-philologists through interdisciplinary integrations and the development of means aimed at its development in the process of their professional training. The need for integrated classes at institutions of higher education has been proved. The specific illustrative material is recommended for vocabulary groups by origin, as well as in the process of studying borrowed vocabulary (based on the works of the Polish writers, in particular, H. Sienkiewicz's works). The examples of sentences with the functioning of borrowings from different languages in the author's journalism are offered. Taking into account that the priority of modern education is the formation of a competitive, competent specialist, versatile personality, integrated classes are becoming important, as well as in the process of improving the ability to analyze, compare language phenomena, improve the knowledge of the state and foreign languages (as well as Polish), the linguistic competence comes to the fore.

Key words: competence; linguistic competence; interdisciplinary integrations; foreign language vocabulary; borrowings.

REFERENCES

1. Avsheniuk, N. M., Desiatov, T. M., Diachenko, L. M., Postryhach, N. O., Pukhovska, L. P., & Sulyma, O. V. (2014). *Kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky pedahohiv u zarubizhnykh krainakh : teoriia ta praktyka [Competence approach to teacher training in foreign countries: theory and practice]*. Kirovohrad: Imeks-LTD. [in Ukrainian].
2. Bibik, N. M. (2004). "Competence approach: reflexive analysis of application" in *Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives: Library of educational policy*. O. V. Ovcharuk (Ed.). Kyiv: "K.I.S.". [in Ukrainian].
3. Varzatska, L. O. (2006). Interaktyvni tekhnolohii v systemi osobystisno zoriientovanoi osvity [Interactive technologies in the system of personality-oriented education]. *"Dyvoslovo" Library, 4*. [in Ukrainian].
4. Vaskivska, H. (2017). Dydaktychni aspekty realizatsii mizhdystsyplinarnykh zviazkiv u protsesi fakhovoi pidhotovky studentiv vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv [Didactic aspects of realization of interdisciplinary connections in the process of professional training of students of higher pedagogical educational institutions]. *Osvitohichnyi dyskurs, 3–4*, 18–19. [in Ukrainian].
5. Zaskalieta, S., & Shcherbakova, O. (2020). Zastosuvannia pryntsyviv mizhpredmetnykh zviazkiv u vyshchii shkoli: zarubizhnyi dosvid [Application of principles of interdisciplinary connections in higher school: foreign experience], *Cherkasy, 2(29)*, 121–130. [in Ukrainian].
6. Ziazun, I. A. (2005). Filosofiia pedahohichnoi yakosti v systemi neperervnoi osvity [Philosophy of pedagogical quality in the system of continuing education]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka, 25*, 13–18. [in Ukrainian].

7. Kartava, Yu. K. (2017). Linguistic competence as an important component of professionalism of a teacher-philologist. Society. Science. Culture: *Proceeding from XIII International scientific internet conference (25–27 January 2017)*. Retrieved from: <http://intkonf.org/kartava-yuk-lingvistichna-kompetentnist-yak-vazhliva-skladova-profesionalizmu-vchitelya-filologa/> [in Ukrainian].

8. Koval, T. (2016). Mizhdystyplinaryni kontekst pedahohichnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia-filoloha v umovakh strimkoho rozvytku informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Interdisciplinary context of pedagogical training of a future teacher-philologist in terms of rapid development of information and communication technologies]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*, 3–4, 48–49. [in Ukrainian].

9. Kozlovska, I. M. (1999). *Dydaktychna intehrolohiia yak haluz pedahohiky. Shliakhy ta problemy vkhodzhennia Ukrainy v svitovyi osvitiianskyi prostir [Didactic integrology as a branch of pedagogy. Ways and problems of Ukraine's entering the world educational space]*. Vinnytsia: Universum, Vol. 1. [in Ukrainian].

10. Konieva, M. Z. (2020). Linhvistychna kompetentnist yak vazhlyvyi skladnykh inshomovnoi komunikatsii maibutnykh uchyteliv inozemnoi movy [Linguistic competence as an important component of foreign-language communication of future foreign language teachers]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Filolohiia. Sotsialnikomunikatsii*, 31(70), no.1, ch. 3. <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.1-3/05> [in Ukrainian].

11. Korniienko, S. I. (2009). *Some and basic characteristics of linguistic competence of future teachers of the Bulgarian language. Vol. 4*. Retrieved from: <http://vuzlib.com/content/view/416/> [in Ukrainian].

12. Mykytenko, M. M. (2020). Sutnist ta struktura linhvistychnoi kompetentsii ta kompetentnosti maibutnykh vykladachiv anhliiskoi movy [Essence and structure of linguistic competency and competence of future lecturers of the English language]. *Pedahohichnyi almanakh*, 45, 124–131. <https://doi.org/10.37915/pa.vi45.98> [in Ukrainian].

13. Pastyrska, I. Ia. (2019). Mizhpredmetni zviazky yak propedavtychnyi etap rozvytku intehratsii zmistu osvity. [Interdisciplinaryties as a propaedeutic stage of development of integration of essence of education]. *Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky*, 12 (2), 17–19. [in Ukrainian].

14. Rudenko, V. B., Kiienko, L. P., & Myroniuk, T. L. (2014). *Forming linguistic competence of pupils of secondary comprehensive educational institutions in accordance with new educational standards: educational-methodic manual*. T. H. Pakhomova (Ed.). Cherkasy: ChOIPOPP. [in Ukrainian].

15. Sarnovska, N. I. (2016). Formuvannia linhviosotsiokulturnoi kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia-mizhnarodnyka v protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Forming linguosocio-cultural competence of a future international specialist in the process of learning a foreign language]. *Young Scientist*, 4.1. (31.1). Retrieved from: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/4/188.pdf> [in Ukrainian].

16. Symonenko, T. V. (2006). *Teoriia i praktyka formuvannia profesiinoi movno-komunikatyvnoi kompetentsii studentiv filolohichnykh fakultetiv [Theory and practice of forming professional language-communicative competency of students of philological faculties]*. Cherkasy: BRAMA. [in Ukrainian].

17. Shutova, L. I. (2013). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv pid chas vyvchennia kursu “Henderna linhvistyka” [Forming communicative competence of students when studying the course “Gender Linguistics”]. *Naukovyi visnyk Donbasu*, 2(22). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_2_35 [in Ukrainian].

18. Sienkiewicz, H. (1988). *Listy z podróży do Ameryki*. Warszawa.

19. Sienkiewicz, H. (1994). *Z wrażeń włoskich*. Warszawa.

Матеріали надійшли до редакції 17.12.2021 р.